

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LII. — Izdan in razposlan dne 14. septembra 1898.

Vsebina: (Št. 152—155.) 152. Dopustilnica za lokalno železnico iz Pile v Javoržno. — 153. Razglas, s katerim se razglašajo dodatna določila k meroskusnemu redu in k tarifi o meroskusnih pristojbinah z dne 19. decembra 1872. l. — 154. Razglas, da se po firmi W. & T. Avery, Limited v Birminghamu sestavljena samogibna žitna tehtnica (sestav Richardson) pripusča v meroskus in kolkovanje. — 155. Razglas, da se možni carinski urad v Moosu pooblašča v potrjevanje izstopa prevoznega blaga.

152.

Dopustilnica z dne 29. avgusta 1898. l.,

za lokalno železnico iz Pile v Javoržno.

Na podstavi Najvišega pooblastila podeljujem v porazumu z vdeleženimi ministrstvi posestniku jam in obrtniku Robertu Doms-u po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, po zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) zaprošeno dopustilo za gradnjo in obrat lokomotivne železnice, katero bo kot lokalno železnico s pravnimi tirom napraviti od postaje Bolecin, ki jo bo narediti blizu Pile skupno z lokalno železnico Trzebinia—Skawce, v Javoržno s krilom k tovarni postaji Chrzanów c. kr. priv. cesar Ferdinandove severne železnice.

§. 1.

Železnici, katera je predmet te dopustilnice, se podeljujejo v členu V. zakona z dne 31. decem-

bra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) omenjene ugodnosti.

§. 2.

Koncesionar je dolžen, začeti gradnjo dopuščene železnice precej po dobljenem dovolilu za gradnjo, dokončati jo najdalje v enem in pol leta, računaje od današnjega dne, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po nji obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bode držal gorenjega roka za gradnjo in pa da izvrši in opremi železnico, kakor zahteva dopustilo, mora dati koncesionar na zahtevo državne uprave zagotovilo, položivši varščino 5.000 gl. v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala zgoranja dolžnost, se smé izreči, da je zapala ta varščina.

§. 3.

Da izdela dopuščeno železnico, se podeljuje koncesionarju pravica razlastitve po določenih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se podeljuje koncesionarju tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda narede in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih pravica v javni koristi.

§. 4.

Koncesionarju se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice, potem po dopustilnih pogojih, postavljenih po ministrstvu za železnice in pa po semkaj merčjih zakonih in ukazih, zlasti po zakonu o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, kateri se dadó morebiti v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbe in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, v kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, sosebno na zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá ministrstvo za železnice.

§. 5.

Koncesionarju se daje pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki jih ta postavi, naredi delniško družbo, katera stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarja.

Koncesionarju se daje pravica, izdati delne zadolžnice za prednostno posojilo, katero mu je najeti, po načinih, katere določi državna uprava.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem veljá to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res uporabijo za sestavo projekta, za gradnjo in vredbo železnice, vštevši nabavo vozil in pa za dotacijo blagajne ter za dotacijo pričuvnega zaklada, katerega določi državna uprava, in se izkažejo, kakor gre, prištevši interkalarne obresti, ki se res izplačajo med grajenjem, in kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakršni drugi stroški.

Ako bi bilo med gradnjo ali po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb, in ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški prišteti napravni glavnici, če privoli državna

uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo obratnih naprav in se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžbenem črtežu, ki ga odobri državna uprava.

Družbena pravila in pa obrazci delnic, ter prednostne obligacije, ki se morda izdadó, potrebujejo odobrila državne uprave.

§. 6.

Vojaščimo bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporablanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru in pa glede polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, katera bodo vsaki čas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila je uporabljati tudi na deželno brambo in črno vojsko obeh državnih polovic, na tirolske deželne strelce in žandarje, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun k orožnim vajam in priglednim zborom.

Koncesionar je dolžen, da pristopi k dogovoru, med avstrijskimi železniškimi družbami sklenjenemu zastran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, dalje da pristopi k vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prenosu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležéče.

Vsakokrat veljajoči predpis za vojaški prevoz po železnicah, in pa vsakokrat veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarja moč in veljavo z dnem, katerega se začne po dopuščeni železnici obrat. Predpisi enake vrste, ki se izdadó po tem času, pa se ne objavijo po državnem zakonu, zadobé za koncesionarja veljavnost, kakor hitro se mu priznanijo uradoma.

Te dolžnosti ima koncesionar samó v toliko, v kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na drugotnost té proge in na olajšila, dodeljena vsled tega glede na napravo opremo in vrsto obrata.

Koncesionar je dolžen, oddajaje službe se ozirati po zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l.

(drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 7.

V koliko je enake ugodnosti, kakor jih ustanavlja gledé na prevažanje vojakov §. 6., dodeljevati civilnim stražnim četam (varnostni straži, finančni straži i. e.) ali drugim javnim organom, to se določa v dopustilnih pogojih.

§. 8.

Dopustilna doba in ž njo vréd v §. 9., lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset (90) let, računaje od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava smé izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v §. 2. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, v kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti po zmislu §. 11., lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 9.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, bo vodila, ako se ne sklene drug dogovor, država na račun koncesionarja. Načini tega obratovanja se vravnajo z obratno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesionarjem.

§. 10.

Koncesionar ima dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) vsaki čas dopuščati državni upravi na njeno zahtevanje skupno porabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se še le napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 11.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat odana, odkupiti vsaki čas po nastopih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti doneski, kar jih bo imela podjetba v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom, od tega se odbijejo čisti doneski najslabejših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donesek ostalih petih let.

Če bi se železnica odkupila po preteku začasne davčne prostosti, določene v §. 1., tedaj je z davki, dokladami in drugačnimi javnimi davščinami, katere zadenejo odkupljeno železniško podjetbo, ravnati kot z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti glede vseh let, privzetih v poprečni račun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračuniti davek z dokladami vred po odstotnem postavku prvega davku zavezanega leta ter ga odbiti od doneska.

K tako najdenemu čistemu donesku pa je z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po §. 131., lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetine teh čistih doneskov.

2. Po zmislu spredaj stoječega določila najdeni poprečni čisti donesek je potem koncesionarju kot odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti.

3. Ko bi se pak železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom ali kadar bi po določilih odstavka 1. najdeni poprečni čisti donos brez ozira na pribitek, omenjeni v končnem stavku odstavka 1 ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak za pogojeno obrestovanje in razdolžbo zajma, vzprejetega z dovolilom državne uprave, oziroma eventualno izdanih prednostnih obligacij, potrebni letnini, prištevši tisto letnino, ki je potrebna za štiri odstotno obrestovanje in razdolžbo po državni upravi odobrene delnične glavnice v času, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država namesto koncesionarja prevzame, da ga sama plača, zgoraj omenjeni hipotečni zajem do polne njega razdolžbe ob dogovorjenih rokih dospelosti, in da izplačuje spredaj navedeno letnino za delnično glavnico v polletnih obrokih 30. dne

junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti, ter da povrne družbi rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

4. Državi se pridržuje pravica, da sme kadarkoli na mesto še ne dospelih letnih plačil po zmislu odstavka 2., oziroma namesto letnine, ki jo bo po odstavku 3. plačevati za delnično glavnico, plačati glavnico, ki je enaka znesku glavnične, računaje obresti od obresti, po štiri od sto na leto, diskontovane vrednosti plačil, ki jih je opravljati po določilih odstavka 2. in 3, samo ob sebi umevno odбивši morda v zmislu končnega določila odstavka 1 storjeni pribitek.

Ako se država odloči, plačati to glavnico, plačaj jo v gotovini ali v državnih zadolžnicah vsake vrste, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je računati pri tem po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju zaznamovali na dunajski borzi uradno o državnih zadolžnicah enake vrste.

5. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odkupnino, predpisano v št. 1—4 brez daljne odplate v bremen čisto, oziroma samo še z ne poplačanim ostankom prednostnega zajma ali morda sicer vzprejetih zajmov obremenjeno last in užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštrevši tudi vozila in gradivne zaloge in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, v kolikor niso bili ti že določili primerno uporabljeni z odobrilo državnega uprave.

6. Sklep državne uprave o izvrševanju pravice državnega odkupa, kateri se mora zgoditi vselej z začetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniški podjetbi najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V ti izjavi se določi:

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniška podjetba, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, kateri morajo, kot pritiklina železniške podjetbe ali v povračilo državnih terjatev preiti na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo država plača železniški podjetbi, s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

7. Državna uprava si pridržuje pravico, postaviti ob enem z vročbo odkupne izjave posebnega komisarja, kateri mora paziti na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obrememba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve posebnega komisarja. Isto velja o vsaki prevzetbi novih dolžnosti, katere segajo čez mejo rednega opravilnega obrata ali provzročujejo trajno obremenjenost.

8. Koncesijonar je dolžen, poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, kateri je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesijonar ne izpolnil te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesionarja in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest zgoraj omenjene imovinske predmete.

Pocenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potemtakem so odslej vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniški podjetbi, katera pak mora tudi sama poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do zgoranjega časa nastale obračunske dolžnosti in druge dolgove.

9. Država si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 6) izvrši vknjižbo državne lastninske pravice na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, kateri pridejo vsled odkupa na državo.

Koncesijonar je dolžen, dati državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolago pravne listine, katere bi bile morda še potrebne ž njega strani.

§. 12.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojstva, vštrevši vozila, gradivne zaloge in pa iz napravne glavnice narejene

obratne in pričuvne zaklade v obsegu, povedanem v §. 11., odstavku 5.

Ko mine to dopustilo in pa tudi, ko se odkupi železnica (§. 11.), obdrži koncesijonar last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetbe, in pa kar bi imel po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih ali pridobljenih iz lastne imovine, katere si je koncesijonar sezidal ali pridobil sam po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da té reči niso pritliklina železnice.

§. 13.

Državna uprava ima pravico, se prepričati, da je gradnja železnice in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo ali pa odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po odposlanem organu, pregledovati gospodarstvo, in se posebno po nadzornikih, pošiljanih ob stroških koncesijonarja, kakorkoli se ji vzvidi primerno, prigledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, kateri bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v vélike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotno zakonom, dopustilo in družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprositi precej odločilo ministrstva za železnice, katero je dati brez odloga in katero veže družbo.

§. 14.

Državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprednjega sva rila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Wittek s. r.

153.

Razglas trgovinskega ministrstva z dne 30. avgusta 1898. l.,

s katerim se razglašajo dodatna določila k meroskusnemu redu in k tarifi o meroskusnih pristojbinah z dne 19. decembra 1872. l. (drž. zak. št. 171.)

Izvršujé zakon z dne 23. julija 1871. l. (drž. zak. št. 16 iz leta 1872.) s katerim se je ustanovil nov red za mere in uteži, dajeta se nastopna po c. kr. komisiji za pravilni meroskus izdana dodatka k meroskusnemu redu in k tarifi o meroskusnih pristojbinah z dne 19. decembra 1872. l. (drž. zak. št. 171.) na obče znanje.

Baernreither s. r.

Šestintrideseti dodatek k meroskusnemu redu z dne 19. decembra 1872. l.

K §^u 22.

O materijalu za prirejne zatike za uteži.

Za prirejne zatike za uteži se sme rabiti samo primerno močna in izbeljena bakrena ali médena žica.

K §^u 30.

O tehtnicah zgornjeskledičnih ali stojalnicah.

Zgornjeskledične tehtnice ali stojalnice morajo, če se dasta obe skledici odstraniti, tudi potem, ko sta se skledici odstranili, prav delovati.

K §^u 80.

O tolkačih za cinove kapljice (cinove kepice).

Dopuščeno je rabiti pri kolkovanju kovinskih in posteklenih mer za tekočine (šesti dodatek k meroskusnemu redu), pri katerih morajo biti kolkovne kepice brezpogojno iz cina, ostre tolkače (§. 80 meroskusnega reda, točka 1 in 10).

Sedmi dodatek k tarifi o meroskusnih pristojbinah z dne 19. decembra 1872. l. (drž. zak. št. 171.)

K VI. Tehtnice.

Tehtnice mostovnice s premično utežjo in lestvico.

1. Pri tehtnicah mostovnicah s premično utežjo^o in lestvico (brez skledice za uteži) se sestavlja no silnost iz vsote največjih napovedij vseh lestvic pre-

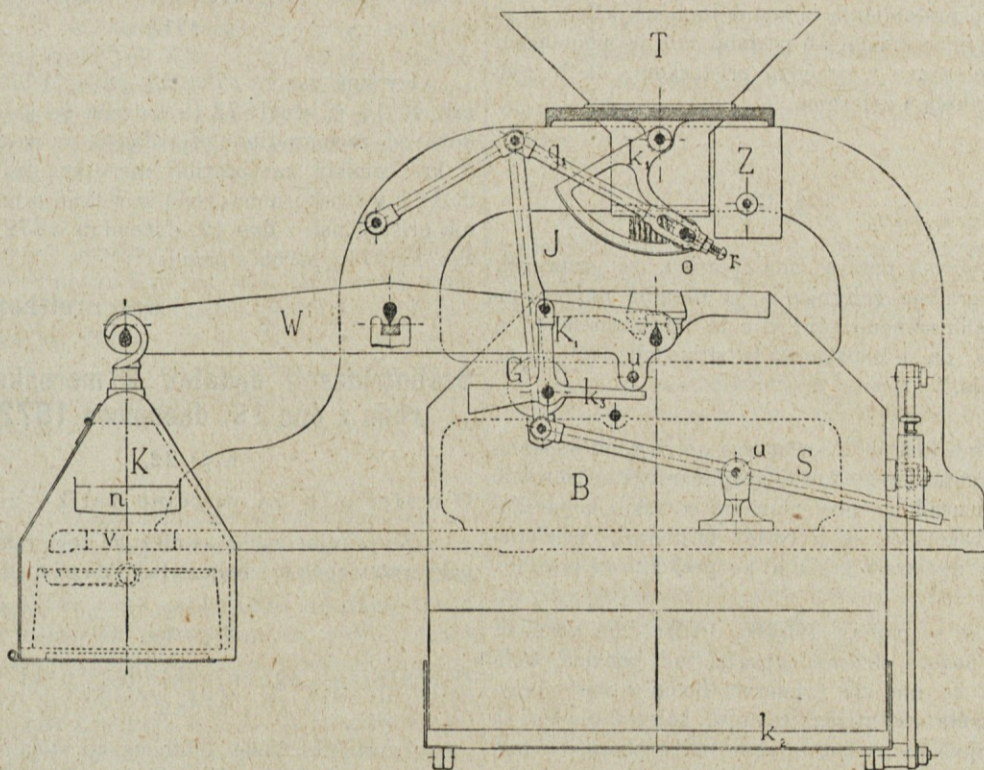
mične uteži in je temu primerno pristojbino preračunati po meri točke VI g tarife z dne 19. decembra 1872. l.

2. Ako pri tehtnici mostovnici z napravo premične uteži in s skledico za uteži največja napoved lestvice premične uteži presega 5% obremenitve, ki se lahko ovede s porabo skledice za uteži, je

smatrati vsoto iz dotičnih utežnih zneskov za nosilnost, katero je nabiti na gredelj in je torej pristojbino preračunati po predstoječi točki 1.

Na Dunaju, dne 28. junija 1898.

C. kr. komisija za pravilni meroskus:
Tinter s. r.

Pod. 1.

154.

Razglas trgovinskega ministrstva z dne 30. avgusta 1898. l.,

da se po firmi W. & T. Avery, Limited v Birminghamu, sestavljena samogibna žitna tehtnica (sestav Richardson) pripušča v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovinskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) se dajejo na obče znanje nastopni po c. kr. komisiji za pravilni meroskus izdani, glede pristojbin po trgovinskem ministrstvu odobreni predpisi o meroskusu in kolkovanju po firmi W. & T. Avery sestavljene samogibne žitne tehtnice (sestav Richardson).

Baernreither s. r.

Predpisi

o meroskusu in kolkovanju po firmi W. & T. Avery, Limited v Birminghamu, sestavljene samogibne žitne tehtnice (sestav Richardson).

A. Popis tehtnice.

a) Glavne sestavine.

Na eni končni ostrici ravnoramnega gredlja *W* (pod. 1) visi kapica iz pločevine *K*, ki je določena, da sprejme preskušene trgovinske uteži, odgovarjajoče teži ene polnitve.

Ne drugi končni ostrici gredlja je obešena žitna shranka *B*.

Žito, katero je pretehtati, se dovažata tej shranki pri odprti vsipalni zaklopnici *k₁* z lijakom *T*.

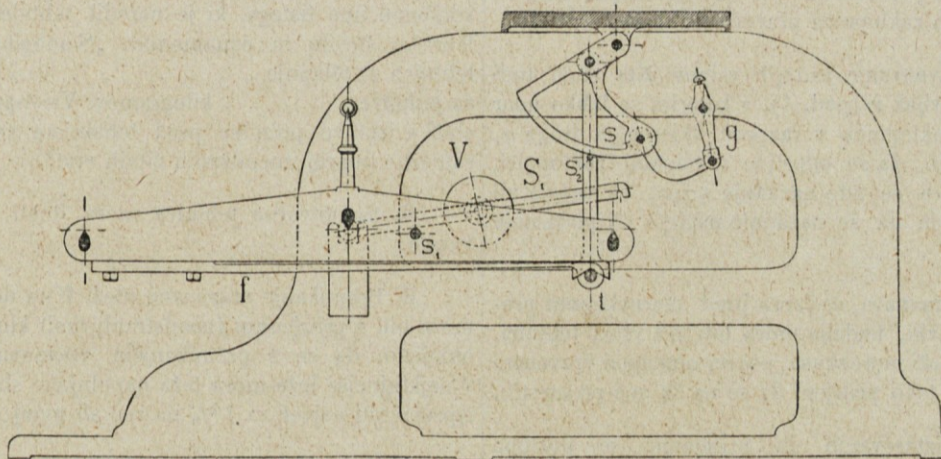
Ko se je polnitev pravilno izvršila, se vsipalna zaklopnica samogibno zapre in izsipalna zaklopnica *k₂* (pod 1 in 3), ki je bila doslej zaprta, se samogibno odpre.

Ko se je shranka *B* izpraznila, se zapre zadnja zaklopnica in ob enem se odpre prva zaklopnica.

Giblji vsipalnih zaklopnic se prenesejo s sklepom *g* (pod. 2) na štelo *Z* (pod. 1) tako, da pokaže štelo vsakokrat, ko se ta zaklopnica odpre in potem ko se je zaprla, za eno enoto več, torej zabeležuje število izvršenih polnitev.

V meri, v kateri se večja z vsipajočim se žitom teža žitne shranke, se zadnja pogrezuje in gredelj se bliža vodoravni legi; pero *f*, ki sprejema pritisk zaklopnice, se je že naslonilo na gredelj in pogrezne se torej tudi podporna točka *t* podpore *s*, vsled česar se vsipalna zaklopnica *k*₁ polagoma zapre.

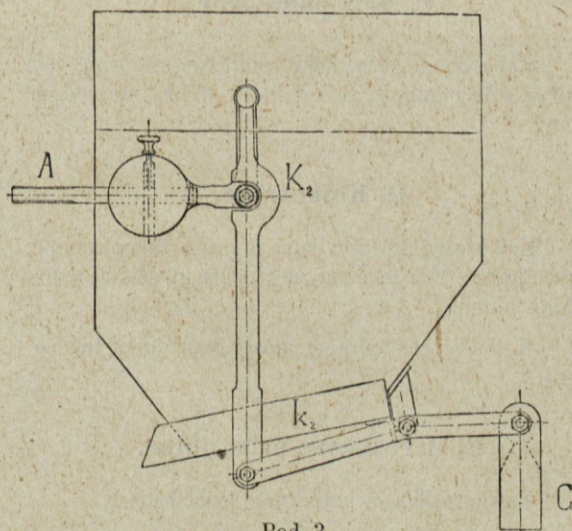
Ko se končno podpora zaklopnice s povsem osvobodi, je vsipalna zaklopnica toliko zaprta, da se

Pod. 2.

b) Kako delujejo glavne sestavine.

Ko se začne polnitev, se opira utežna kapica *K* z nosom *n* (pod. 1) na primeren jeziček *v* stojala tehtnice. Pri tem je vsipalna zaklopnica povsem odprta in jo drži v tej leži podpora *s* (pod. 2), katero odpira na njenem spodnjem viličastem koncu v-pjasti klinec *t*.

Pod. 3.

Ta klinec je zvezan s krepkim peresom *f*, ki je privit na spodnji ploskvi gredlja.

more žito vsipati le še skozi dva v njej namešče n mala izreza.

V tej leži drži vsipalno zaklopnico nos *o* (pod. 1), ki se giblje v razporu sklepnega droga *g*₁ kolenčastega vzvoda *J* (pod. 1) in se v tej leži vsipalne zaklopnice naslanja na prirejni vijak *r*. Kolenčasti vzvod *J* se drži v tem tehtalnem stadiju s kljuko *K*₁ (pod. 1). Ko se je tehtanje izvršilo, zadene na gredlju nameščeni klinec *u* na ramo *k*₂ kljuka *K*₁ in jo izproži; vsled tega pade z utežjo *G* obteženi kolenčasti vzvod krepko navzdol, in vsipalna zaklopnica se povsem zapre; ob enem švigne deščica (šina) *S* (pod. 1), ki se da vrteti okoli pritrjene osi *a*, navzgor in potisne pri tem ramo *A* (pod. 3) zapore izsipalne zaklopnice kvišku, vsled česar se osvobodi kljuka *K*₂ (pod. 3) in izsipalna zaklopnica žitne shranke se povsem odpre vsled pritiska žita, ki se vsipa iz nje.

Ko se je izsulo žito iz shranke, se izsipalna zaklopnica zapre s pomočjo protiuteži *G*₁ (pod. 3); rama *A* sune deščico *S* v njeno prvotno lego nazaj (pod. 1) in s tem se vzdigne tudi kolenčasti vzvod *J*, pri čemur kljuka *K*₁ zahlastne.

S pogrezujočo se utežno kapico *K* se s podporo *s* vsipalna zaklopnica s povsem odpre, da se začne žito znova vsipati in posamezne sestavine tehtnice znova delovati, kakor je poprej popisano.

c) Prirejalne in izpravljalne naprave.

Za izpravljalno napravo služi vravnava utež V (pod. 2), ki se da premikati po deščici S_1 . Ta deščica se da vrteti okoli osi, nameščene na stojalu tehtnice in se naslanja na klinec s_1 , nameščen na obremenilni rami gredlja W .

S tem deluje vravnava utež naravnost na tehtnico in provzročča s silo zadnjih vsipov žita, da se vsipalna zaklopnica pravočasno zapre.

V vravnavanje zadnjih vsipov žita služi tudi vravnalni vijak r (pod. 1), s katerim se lahko udar vsipalne zaklopnice v razporu sklepnega droga g_1 vravnava tako, da se odprtine v vsipalni zaklopnici, skozi katere se žito nazadnje vsipa, ali večajo ali manjšajo, in da se nazadnje nagleje ali počasneje vsipa.

Ta vravnava se mora pred meroskusom pravilno postaviti, nadalje mora biti pri vsaki tehtnici, ki se predloži meroskusu, poprej omenjeni vravnalni vijak r že tako pritrjen, da se ne da več premestiti.

Pri iztarovanju in prirejanju se postopa tako-le:

Deščica S_1 (pod. 2) z vravnalno utežjo V se vzdigne in se z zarezo, narejeno v to deščico obesi na klinec s_2 , nameščen na podpori s ; pri tem se mora podpora s potisniti v stran, vsled česar se tehtnica osvobodi ne samo njenega delovanja temveč tudi delovanja vravnalne uteži V .

Tehtnica, obremenjena na eni strani s prazno utežno kapico, na drugi strani z žitno shranko mora biti v ravnotežju.

Ako se to ne zgodi, se mora tehtnica s tem, da se vloži primerna tarovalna tvarina v utežno kapico, ali da se odvzame primerna množina svinca, s katerim je izlito nekoliko znižano dno utežne kapice, pripraviti, da deluje prav.

Potem se dado teži éne polnitve odgovarjajoče preskušene trgovinske uteži v kapiico in se začne prigled resnične polnitve, pri čemur je skrbeti zato, da se samogibna izpraznitev ne more izvršiti, ko se je shranka napolnila.

V ta namen je ramo A (pod. 3) pri zaporu izsipalne zaklopnice potisniti tako daleč nazaj, da ga deščica s (pod. 1), ki švigne navzgor, ne more seboj vzeti, ko se je zaprla vsipalna zaklopnica.

Na ta način se napolni shranka, dočim je izpraznitev še zabranjena. Ako se, kakor se je poprej popisalo, ustavi delovanje vravnalne uteži V in podpore s , se pokaže, ali deluje tehtnica prav ali ne.

Ako tehtnica ne deluje prav, se mora vravnava utež primerno preložiti in poskus ponoviti, in to tako dolgo, da se samogiboma najde prava žitna teža.

B. Posebni predpisi o kakovosti tehtnice.

1. Na stojalu tehtnice mora na lahko vidnem mestu biti prinétan ščitek, na katerem je nabito ali vdolbeno ime tistega, ki je naredil tehtnico, dalje fabriško število in oznamenilo: „Samogibna žitna tehtnica za tehtanje za polnitve kilogramov. Vravnava utež služi v izpravo polnitev pred tehtanjem vsake posamezne poprej imenovanih žitnih vrst“.

2. Samotvorna tehtnica mora imeti nihhalno kazalo.

3. Premikanje vravnalne uteži V na deščici S_1 mora biti s pritrjenimi (neodstranljivimi) klinci tako omejeno, da se s premikanjem vravnalne uteži v najkrajnejše leže more teža napolnjene shranke B izpremeniti največ za 1 % na več ali manj.

4. Štelo tehtnice mora beležiti ali posamezne polnitve ali pa težo v kilogramih. Nad štelom ali pod štelom se mora po tem, kakoršni so njega podatki, napraviti napis: „Število izpraznitev“ ali „kilogramov“. Štelo mora biti na stojalu tako pritrjeno, da se, ne da bi se porušil meroskusni kolek, ki se postavi nanj, ne more sneti niti spraviti iz zveze z delajočimi sestavinami. Branilno steklo mora biti od znotraj vloženo.

C. Meja pogreškov.

Zabeležena teža kake polnitve ne smé od dolžne teže odstopiti za več kakor 0.1 % na več ali manj.

D. Kolkovanje.

Kolkovanje se opravlja na eni rami ravnoramene gredeljnice, vrhu tega na zvezi štela in ščitka s stojalom tehtnice.

Kolku na poslednjem mestu je pridejati tekočo letnico.

E. Meroskusne pristojbine.

Za meroskus in kolkovanje je plačati:

- a) osnovne odredbine 3 gl. — kr.
 b) za preskušnjo delovanja vravnalne uteži 1 „ — „

c) za vsakih 100 kg pripustne največje polnitve 2 gl. 50 kr.

pri čemer je manj kakor 100 kg računati za polnih 100 kg.

d) ako se odpravi preskušnja z več vrstami žita, odpade za prvo vrsto žita pristojbina po c), za vsako nadaljno vrsto žita polovica po c) pre-računjene pristojbine.

Za preskus brez kolkovanja je zaračunati vso pristojbino po a) in polovico pristojbine po b), oziroma po c) in d), poslednjo pa le tedaj, ako se pokaže še-le pri uporabi druge ali nadaljne vrste žita, da se tehtnica ne da kolkovati.

Preskuša in potrjuje se tehtnica samo na mestu, kjer se postavi. Stranka mora dati za to uradno dejanje potrebne žitne vrste v zahtevani izmeri in pa potrebne delavce in drugačne oprave, vrhu tega pa tudi plačati stroške za meroskusnega mojstra, ki se odpošlje.

F. Meroskusnica.

Za vsako preskušeno in kolkovano tehtnico se izdaja meroskusnica, ki obsega ime in bivališče narejnika in tekočo fabriško številko tehtnice, dalje datum opravljene preskušnje in pečat meroskusnega urada ter podpis meroskusnega uradnika.

G. Dodatni meroskus.

Samogibna žitna tehtnica je občasnemu dodatnemu meroskusu zavezana pred pretekom dveh let v zmislu ministrskih ukazov z dne 28. marca 1881. l. (drž. zak. št. 30) in z dne 21. oktobra 1891. l. (drž. zak. št. 162), pri čemer je primerno načelu, izrečenemu v trinajstem dodatku k meroskusnemu redu z dne 19. decembra 1872. l. (Razglas trgovinskega ministrstva z dne 10. aprila 1889. l. [drž. zak. št. 62]) dovoljena dvakrat toliko meja pogrškom, kakor je ustanovljena v odstavku C teh predpisov za prvi meroskus.

Na Dunaju, dne 28. junija 1898.

C. kr. komisija za pravilni meroskus:

Tinter s. r.

155.

Razglas finančnega ministrstva z dne 1. septembra 1898. l.,

da se pomožni carinski urad v Moos-u pooblašča v potrjevanje izstopa prevoznega blaga.

C. kr. pomožni carinski urad II. razreda v Moos-u se pooblašča v potrjevanje izstopa prevoznega blaga.

Kaizl s. r.

